

218. Van Dale, de letter P (7)

1. Ze dronken enkele premier cru's op de premierbonus. Is een premier-risqueverzekering interessant? Kijk, daar: een premonstratenzer abt in een premonstratenzerabdij. Met een prepaid telefoon kun je prepaid bellen. Presbyacosis is ouderdomsslechthoerendheid.

De cardiologenwoordenboekschrijversgeest werd over hem vaardig. Préséance is het recht van voorrang. Hij had een geloofwaardige présence. Het present van Engeland kun je schillen. De preses en de quaestrix deden het (samen). De presse-papier drukte zwaar op het pressuregroupdocument. De pg is de procureur-generaal.

2. Er bestond over hem een presumptio juris (rechtsvermoeden) van fraude. Confectiekleding is prêt-à-porter. De prête-nom hield de echte koper buiten schot. Ze waren lekker, die pretzels. Bij het schermen is de prévôt de rang op een of ander wapen, beneden meester. Een priesnitzverband heeft te maken met de hydrotherapie. Pythia was de priesteres van Apollo te Delphi. Priesterlijk is sacerdotaal. Een prifonds in Vlaanderen is vernoemd naar het private equity fonds. Een prequel laat zien wat eraan voorafging, een preview wat er komt. De prijs-kwaliteitverhouding [GB, volgens VD met tussen-s] was prima. Een preux chevalier is een onvervaard ridder.

3. Hoe vervoeg je quilten? Antwoord: quilten, ik quilt, hij quiltte, wij hebben gequilt. En grillen dan? Dat gaat zo: grillen, ik gril, hij grilde, wij hebben gegrild. Ze gingen gedrieën tai-chiën en monopolyen [GB, volgens VD: monoliën]. Tussendoor gebruikten ze een salade niçoise. Een prikvis heet ook wel lamprei (negenoo). Als je een spastische darm hebt, heb je het prikkelbaredarmsyndroom (Jaarboek 2009). De serpentige megera was de prima malorum causa. De primipara baarde haar primogenitus (eerstgeborene). De vader smolt primo loco (loco primo) omdat het kind primo intuïtief op hem leek. Een princestrofe (envoi) vindt je vader aan het eind. Een primus perpetuus zit op een middelbare school. Een primus inter pares hoeft nog geen primus omnium te zijn.

4. De prince charming (prins op het witte paard) droeg kleding van prince-de-galles. De princess charming was helaas ook een princesse lointaine. De prins van Wales en de Prins van Oranje waren goede bekenden van elkaar. Zij was verslaafd aan de zwarte prins van de pharmacopee (de heroïne). De prins-bisschop bestierde het prinsbisdom. De prinsemarij (Bargoens) kwam te laat: de gauwdieven waren er al met de prinsessenobels vandoor. De prinses-van-de-nacht (een zuilcactus) bloeit in het donker. Printanière is lentesoep. Prionen veroorzaken dodelijke hersenziekten. Het prisoner's dilemma stamt uit de speltheorie. Vroeger speelden ze vaak stuivertje-wisselen.

5. In Vlaanderen is een privak een private equity-bevak. Het Groot Privilege werd gesloten door Maria van Bourgondië met haar onderdanen. Hij was procommunisch en toch prowesters, maar niet pro-Amerikaans. De proana's staan in het Jaarboek 2007. Hij deed het voor God en vaderland, maar ook pro aris et focis. Onderschat de problematiek van een problematicus niet. Ken je het vlakdrukprocedé? De processor is in een computer de centrale verwerkingseenheid, de CVE. Hij lag daar op het procrustesbed. De procureur des Konings lijkt veel op een officier van justitie, die het Openbaar Ministerie (OM) tegemoet treedt.

6. De Belgisch-Nederlandse prodecaan met zijn prodigieuze prodent- oftewel colgateglimlach krijgt gratis rechtskundige bijstand en is dus pro-Deaan. Anders had hij zijn eigen oratio pro domo moeten houden. Het (wiskundige) cartesisch product heet ook wel in- of inwendig product. De grotezaalproductie, een vrije productie, was een knaller. De pmc is de product-marktcombinatie (Jaarboek 2007). Schrijf je product placement en productpresentatie nu aan elkaar of niet? Wie hebben inmiddels al het Pro Ecclesia et Pontifice ontvangen? Het essaigewicht is het proefgewicht. Een proefheing mag je niet met proefkonijn aanduiden.

7. De gildemeester tuurde naar de gilaspocht. Het proëmium is een voorrede. De primerate is een zekere laagste rentevoet, de primetime is de zendtijd met de grootste luister- of kijkdichtheid. Haar frigidaire kocht de Prix de Romewinnares tegen een prix fixe, maar de cv-installatie kreeg ze voor een prix d'ami. In de islam is Mohammed de Profeet en in het christendom zijn de Profeten 16 oudtestamentische boeken, uit het Oude Testament dus. In de synagoge vond soms een profetenvoorlezing plaats. Je hebt een hobby- en een professionele boer, je hebt een amateur- en een professioneel politicus. Profeteumata zijn profetische uitspraken. Hij tekende haar en profil (dus niet: en face). Wat is toch de profil en trois-quarts?

8. Een profiterole is een zoet of hartig gevulde soes. De profundis is een receptie na een lijkdienst. De profylaxe (de profylaxis, het profylacticum) gebruik je tegen tb. Ik was pro hospite bij de uitvoering. De aardbol afbeelden op een plat vlak kan met de mercator oftewel de mercatorprojectie. De fischerprojectie en de newmanprojectie kun je weergeven met een projectieformule. Pro juventute is voor de jeugd en de prokaryoot is het antoniem van de eukaryoot. In het Rusland van de Oktoberrevolutie speelde de proletkult een rol. Wat is het verband tussen prolactinesecretie en borstkanker? Zeïne in mais (maïs) is een eiwit in granen en een voorbeeld van een prolamine. Het proles sine matre creata is een oorspronkelijk geesteswerk.

9. Een promatorium (Jaarboek 2007) is een bedrijf waar lijken gevriesdroogd worden bij wijze van lijkbezorging. Prometheïsch is hemelbestormend en verwijst naar Prometheus; ook het promethium is naar hem genoemd. Een pronikgetal is de uitkomst van 5×6 , 6×7 , etc. Hij had de reis pro nihilo gemaakt. Heeft zij haar propedeuse al? Een pronghorn is een gaffelantilope. Pro nunc is voorshands. In Zuid-Amerika is een pronunciamento een manifest tegen de regering. Na het propjes moet het student het kandjes nog halen. De betekenis van propria auctoritate, propria manu, propria quae maribus en propria vineta caedere moet je zelf maar opzoeken. Proprie communia dicere betekent in ieder geval: alledaagse dingen zeggen op gepaste wijze, en propriis verbis betekent: precies in die termen. Ook proprio jure, proprio motu en proprio vigore moet u maar opzoeken in Van Dale. Pro rato en pro rata zijn synoniemen.

10. Een prosector-bacterioloog snijdt wat af. Het proscenium is het voortoneel, de prosciutto is een Italiaanse achterham en de prosecco (Jaarboek 2009) is een Italiaanse mousserende wijn. De proskynese is iets met voorhoofd en bodem. De prospermie is de ejaculatio praecox. Zij was protegee van de protestants-christelijke gemeenschap hier ter stede. De protestactie leidde tot een protestakte. Hij wilde voor zijn vriend prouveren. De Zeven Provinciën, dat waren de Verenigde Nederlanden tijdens de Republiek. Uit Gemeente- en Provinciefonds doet het Rijk uitkeringen. In het provinciehuis zetelen Provinciale Staten. De provitamine A is het caroteen.

11. Proxenetisme is koppelarij. Een proxyserver (firewall) heeft een beschermende functie binnen de computer met betrekking tot internet. Een prozaïst is een prosateur. Heb je die proza-editie al? Een prud'homme is een vertrouwensman. Pruisisch blauw is Berlijns blauw en Pruisisch zuur is blauwzuur. Zij dronk prune met haar prune japon aan. Die prutsster zat weer te broddelen. Een prytaan lijkt wel iets op een tienman (decemvir). Moet er achter een PS (postscriptum) nu wel of niet een punt? De psalmen van Datheen staan in diens berijming. De psalter is een dertiensnarige harp en David was een psalmist, medeauteur van het Bijbelboek Psalmen. Psilocybine is een door paddenstoelen gevormd indolderivaat (indoolderivaat). Heb je jouw psu (persoonlijke standaarduitrusting) al ingeleverd?

Rein Leentfaar